

การปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียน
โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา
ASELF PERFORMANCES OF GARAVADHAMMA PRINCIPLE
OF STUDENTS IN KOBKARNAUKSA MULANITHI SCHOOL,
HATYAI DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE.

อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

พระมหาธัญกรณ จันทวณฺโณ(วรตันติ)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา 2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และสถานภาพครอบครัวต่างกัน และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 421 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีใช้ตารางสำเร็จรูปของเคร์ซซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 201 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตามลำดับชั้นแบบสัดส่วน โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น.950 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ค่าความถี่, ค่าร้อยละ,ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่า t-test,

ค่าF-testและทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดำรงวิทยะปาริชาติ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านปฏิสันถารคารวตา (การเคารพในการต้อนรับ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.91$) รองลงมาคือด้านพุทธคารวตา (การเคารพในพระพุทธรูป) ($\bar{X}=3.80$) ส่วนด้านสังฆคารวตา (การเคารพในพระสงฆ์) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.54$) และเมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และสถานภาพครอบครัว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดำรงวิทยะปาริชาติ จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย และจำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี อาชีพผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัว ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดำรงวิทยะปาริชาติ จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับด้านสิกขาการวตา (การเคารพในการศึกษา) มากที่สุดโดยมีแนวทางส่งเสริมได้แก่ นักเรียนควรตั้งใจเรียนนักเรียนควรค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และนักเรียนควรให้ความเคารพให้เกียรติครูผู้สอน

คำสำคัญ : การปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows 1. to study the self-performance according Gāravadhamma principle of students in Kobkansu

ksamulanithischool, Hadyai district, Songkhla province. 2. to compare the self-performance according Gāravadhamma principle of students in Kobkansu ksamulanithi school, Hadyai district, Songkhla province in terms of sexes, class levels, average grades, parents' occupations, the numbers of Buddhist activity participation and family statuses as differently and 3. to study the suggestion on the way to promote on Gāravadhamma principle of students in Kobkansuksamulanithi school, Hadyai district, Songkhla province. The population were students in primary school of Kobkansuksamulanithi school, academic year 2013, Hadyai district, Songkhla province, there are about 421 persons sample size according to Krejcie and Morgan's table measurement, the samples were about 201 persons, stratified random sampling was used as cluster in rule of three then simple random sampling by numeral table sample. The instrument for data collection was questionnaire on self-performance according to Gāravadhamma principle of students in Kobkansuksamulanithi school, Hadyai district, Songkhla province, designed by the researcher of the co-efficiency at .950. The statistics were applied as follows; frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test, and to test the arithmetic mean in each pair by LSD method, (Least Significant Difference).

The findings were as follows;

1. The self-performance according to Gāravadhamma principle of students in Kobkansuksamulanithi school, Hadyai district, Songkhla province by overall in six aspects were at more level ($\bar{x}=3.70$) when considered in each aspects from more to less found that the aspect of Patisantharagāravatā (respect in welcoming) was the highest mean ($\bar{x}=3.91$) and followed up the aspect of Buddhagāravatā (respect the Buddha) ($\bar{x}=3.80$) and the aspect of Sangagāravatā (respect the Sanga) was the lowest mean ($\bar{x}=3.54$) and classified in terms of

sexes, class levels, average grades, parents' occupations, the numbers of Buddhist activity participation and family statuses found that by overall was at more level.

2. The comparative result on self-performance according to Gāraḍḍha principle of students in Kobkansuksamulanithi school, Hadyai district, Songkhla province in terms of average grades, and numbers of Buddhist activity participation found that there were different as statistically significance at 0.05, but in terms of sexes, class levels, parent's occupation and family statuses found that there were not different as statistically significance at 0.05.

3. The suggestion on the way to promote on self-performance according to Gāraḍḍhadhamma principle of students in Kobkansuksamulanithi school, Hadyai district, Songkhla province found that the aspect of Sikkhāgāraḍḍhavatā (respect on education) was the highest frequency i.e. The students should be attention on the class as strictly, they should try to find new knowledge as usual, and they should respect and to be honor on teachers.

บทนำ

มนุษย์มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องอยู่ด้วยกันเป็นหมู่คณะ ไม่สามารถจะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังได้ การอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์ จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในฐานะต่าง ๆ ทั้งในด้านศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี และการติดต่อ เป็นต้น เมื่ออยู่ร่วมกันเป็นสังคมใหญ่และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอยู่ตลอดเวลา บางครั้งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาการละเมิดสิทธิ ปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุจากการขาดความเคารพต่อกัน ความเคารพ แม้มิใช่เป็นหลักธรรมที่ถือว่าสูงสุดในพระพุทธศาสนา แต่ก็ได้รับความยกย่องเป็นมงคลอันสูงสุดอย่างหนึ่งในชีวิตของคนทุกคน ดังพระพุทธพจน์ว่า คารโว จ นิวาโต จ เอตมมมงคลมุตตมํ แปลความว่า ความเคารพ ความถ่อมตน นี่เป็นมงคลอันสูงสุด (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) สอดคล้องแนวคิดของบุญมา จิตจรัส ที่กล่าวไว้ในมงคล 38 ประการว่า การวระธรรมหรือธรรมคือความเคารพเป็นหลักธรรม

ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์ความเคารพนี้ “นับเป็นสมบัติของอารยชนด้วยอารยชน คือคนที่มีอารยธรรมย่อมมีความเคารพกันเป็นระเบียบ” การที่บุคคลจะนับถือกราบไหว้บูชา หรือลงมือกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปหากมีความเคารพเป็นเบื้องต้นแล้วสิ่งนั้นก็ย่อมส่งผลทำให้สำเร็จประโยชน์แก่ผู้กระทำอย่างเต็มที่ความเจริญรุ่งเรือง และการได้รับสรรเสริญยกย่องมูิตายินดีเป็นต้นล้วนแล้ว แต่อาศัยความเคารพเป็นที่ตั้งเช่นกันพระพุทธองค์จึงทรงสรรเสริญความเคารพว่าเป็นมงคลแก่ชีวิต “เพราะเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาชีวิตช่วยให้ชีวิต มีความเจริญช่วยยกระดับชีวิตให้สูงขึ้นและช่วยให้มีจิตใจสูงขึ้นด้วยคุณธรรมประจำใจ”

หลักการระธรรมหรือธรรมคือความเคารพเป็นหลักธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง จึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งแต่การจะมีความเคารพที่ดีได้นั้น “ต้องเป็นความเคารพที่มีปัญญาเป็นมูลฐานจึงจะชอบด้วยพุทธประสงค์” (พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์, 2535) หมายความว่า การที่เราจะเคารพสิ่งใดลงไปควรตระหนักให้มากเรียกว่า “ตระหนักในความดีความตระหนักในความดีนี้แหละที่เป็นเนื้อแท้ของการระธรรมหรือความเคารพ” (พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์, 2535) และควรสร้างเป็นนิสัยติดตัวการที่เหล่าพุทธศาสนิกชนต่างยึดถือ และปฏิบัติตามหลักธรรมด้วยความเคารพ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เข้าใจหลักการของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และยังเป็นการดำรงอายุพระพุทธศาสนาให้ยาวนานต่อไป โดยการนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสังคมอย่างเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือสิ่งของที่มีคุณประโยชน์ต่อสังคม แม้พระพุทธองค์ก็ทรงให้ความเคารพและให้ความสำคัญต่อสิ่งเหล่านั้นเช่นกัน การเคารพจึงเป็นหลักธรรมสำคัญที่บุคคลควรตระหนักในจิตใจให้มารวมทั้งเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์

จากประเด็นที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา มีแนวคิดที่จะส่งเสริมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้มีหลักการระธรรมหรือธรรมคือความเคารพ เพราะความเคารพเป็นหลักธรรมที่สำคัญประการหนึ่งในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของบุคคลและคนในสังคม จัดว่าเป็นมงคลอันสูงสุดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ให้สมบูรณ์ และเป็นการสอดคล้องกับหลักปรัชญาโรงเรียนที่ว่า ศึกษาดี มีอนามัย ใฝ่คุณธรรม จึงได้มีการนิมนต์พระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ธรรมเข้าไปอบรมสั่งสอน เพื่อต้องการให้นักเรียนของโรงเรียนเป็นผู้ที่เก่งทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรมควบคู่ไปพร้อมกัน เพราะหลักการระ

ธรรมหรือธรรมคือความเคารพเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาชีวิตช่วยให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง ช่วยยกระดับชีวิตและช่วยให้มีจิตใจสูงขึ้นด้วยคุณธรรมประจำใจ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังนักเรียนอันจะช่วยให้นักเรียนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สามารถพัฒนาการสังคม หรือควบคุมพฤติกรรมตนเอง ลดความขัดแย้ง เกิดความรักความสามัคคีกัน ทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข มีความสงบเรียบร้อยดีงาม

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมและหล่อหลอมให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติปฏิบัติดี มีความเหมาะสมในวัยของตน และเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา” โดยมีมุ่งศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ย อาชีพ ผู้ปกครอง จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และสถานภาพครอบครัว ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นประจำปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา จำนวน 421 คน (โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ, ข้อมูลโรงเรียน.(ออนไลน์), 2556) กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน

นักเรียนที่ได้จากการใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สงศรี ชมพวงค์, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คำนวณหากลุ่มตัวอย่างนักเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) (สงศรี ชมพวงค์, 2552) แบบสัดส่วน โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ จากสูตร

จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (สงศรี ชมพวงค์, 2552) โดยใช้ตารางเลขสุ่มอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักการระบธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”พบว่า

1. จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.22 และเป็นเพศชายมีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 44.78

2. จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นปี ม.1 มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.31 รองลงมา คือ ระดับชั้นปี ม.3 มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 32.84 และระดับชั้นปี ม.2 มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 29.85

3. จำแนกตามเกรดเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 2.00 - 2.99 มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 48.26 รองลงมา คือ เกรดเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไปมีจำนวน 77 คนคิดเป็นร้อยละ 38.31 และเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.43

4. จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 42.79 รองลงมา คือ อาชีพเกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 34.83 อาชีพ

แม่บ้าน/พ่อบ้าน มีจำนวน 24คน คิดเป็นร้อยละ 11.94 และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.45

5. จำแนกตามจำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (ต่อสัปดาห์) พบว่า นักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (ต่อสัปดาห์) 1-3 ครั้ง มีจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 70.15 รองลงมา คือ ทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (ต่อสัปดาห์) 4-6 ครั้ง มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 21.89 และทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (ต่อสัปดาห์) ตั้งแต่ 7 ครั้ง ขึ้นไปมีจำนวน 16คน คิดเป็นร้อยละ 7.96

6. จำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่า นักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพครอบครัวอยู่กับพ่อแม่ มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 810.09 รองลงมา คือ สถานภาพครอบครัวอยู่กับพระ/สถานสงเคราะห์ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.44 และสถานภาพครอบครัวอยู่กับญาติ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.47

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้

การปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านปฏิสันถารคารวตา (การเคารพในการต้อนรับ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.91$) รองลงมาคือด้านพุทธคารวตา (การเคารพในพระพุทธเจ้า) ($\bar{X}=3.80$) ส่วนด้านสังฆคารวตา (การเคารพในพระสงฆ์) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านพุทธคารวตา (การเคารพในพระพุทธเจ้า) นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 1 นักเรียนแสดงความเคารพต่อพระพุทธรูปด้วยการกราบไหว้ด้วยเบญจางคประดิษฐ์ถูกต้องเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.86$) รองลงมาคือข้อที่3นักเรียนระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า ได้แก่ พระปัญญาคุณพระกรุณาธิคุณ และบริสุทธิคุณ ($\bar{X}=3.78$) ส่วนข้อที่ 2 นักเรียนตั้งใจเปล่งวาจากล่าวคำบูชาสรรเสริญถึงพระคุณของพระพุทธเจ้ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.77$)

2. ด้านธัมมการวตา (การเคารพในพระธรรม) นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 3 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ชีวิตให้อยู่ในกรอบของหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีลสมาธิ และปัญญา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.81$) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตให้อยู่ในกรอบของหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ($\bar{X}=3.64$) ส่วนข้อที่ 2 เมื่อมีการแสดงธรรมนักเรียนไปฟังธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด($\bar{X}=3.36$)

3. ด้านสังฆการวตา (การเคารพในพระสงฆ์) นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 1 นักเรียนเมื่อไปอยู่ที่บารุงของพระสงฆ์มีการแสดงความเคารพด้วยการประนมมือกราบไหว้ถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.88$) รองลงมา คือ ข้อที่ 5 นักเรียนปฏิบัติต่อพระสงฆ์ด้วยจิตเลื่อมใส เช่น มีการดูแลความสะอาด ($\bar{X}=3.74$) ส่วนข้อที่ 2 นักเรียนหมั่นไปพบปะสนทนาธรรมกับพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.06$)

4. ด้านสิกขาการวตา (การเคารพในการศึกษา) นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 3 นักเรียนแสดงความเคารพต่อผู้สอน เช่น บิดามารดาครูอาจารย์ถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.89$) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 นักเรียนรู้จักตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาหาความรู้ทางโลก ($\bar{X}=3.86$) ส่วนข้อที่ 5 นักเรียนยกมือขึ้นถามก่อนเมื่อมีข้อสงสัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.29$)

5. ด้านอัปมาทการวตา (การเคารพในความไม่ประมาท) นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 1 นักเรียนเตรียมตัวในการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.78$)รองลงมา คือ ข้อที่ 4 นักเรียนวางแผนในการใช้ชีวิต ($\bar{X}=3.76$) ส่วนข้อที่ 3 นักเรียนมีสมาธิอยู่กับตัวในขณะปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.59$)

6. ด้านปฏิสันถารการวตา (การเคารพในการต้อนรับ) นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$)เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 5 นักเรียนให้ความเคารพต่อผู้มาติดต่อ

กับบิดามารดา – ญาติผู้ใหญ่ที่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.11$) รองลงมา คือ ข้อที่ 6 นักเรียนเมื่อไปเป็นแขกของผู้อื่นมีการปฏิบัติตนด้วยการทำตนไม่ให้เจ้าบ้านหนักใจ เช่น รู้จักเวลา และแสดงความยินดีในการต้อนรับของเขา ($\bar{x}=3.96$) ส่วนข้อที่ 4 นักเรียนให้ความเคารพต่อผู้ที่มาติดต่อกับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.79$)

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการพระธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาศญจนศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (ต่อสัปดาห์) และสถานภาพครอบครัวต่างกัน พบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการพระธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาศญจนศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการพระธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาศญจนศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร จำแนกตามระดับชั้นปีโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการพระธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาศญจนศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเกรดเฉลี่ยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการพระธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาศญจนศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการพระธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาศญจนศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร จำแนกตามจำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (ต่อสัปดาห์) โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการพระธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาศญจนศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร จำแนกตามสถานภาพ

ครอบครัวย โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า

1. ด้านพุทธศรวตา (การเคารพในพระพุทเจ้า) มีแนวทางส่งเสริม ได้แก่ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ไหว้พระพุทธรูปที่โรงเรียน ควรส่งเสริมให้ควมรู้เรื่องพุทประวัติและความสำคัญของพระพุทเจ้า และควรส่งเสริมให้ควมรู้เกี่ยวกับพระพุทศาสนา

2. ด้านธัมมศรวตา (การเคารพในพระธรรม) มีแนวทางส่งเสริม ได้แก่ นักเรียนควรปฏิบัติตนตามหลักคำสอนทางพระพุทศาสนาเพื่อเป็นคนดี และนักเรียนควรตั้งใจปฏิบัติศีล 5

3. ด้านสังฆศรวตา (การเคารพในพระสงฆ์) มีแนวทางส่งเสริม ได้แก่ นักเรียนเมื่อเจอพระสงฆ์แล้วไหว้ ให้การเคารพ นักเรียนไม่ส่งเสียงดังหรือพูดคุยในขณะที่เรียนกับพระ และนักเรียนควรตั้งใจฟังในสิ่งที่พระสอน

4. ด้านสิกขาศรวตา (การเคารพในการศึกษา) มีแนวทางส่งเสริม ได้แก่ นักเรียนควรตั้งใจเรียน นักเรียนควรค้นคว้าหาควมรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และนักเรียนควรให้ความเคารพ ให้เกียรติครูผู้สอน

5. ด้านอัปมาทศรวตา (การเคารพในความไม่ประมาท) มีแนวทางส่งเสริม ได้แก่ นักเรียนควรทำอะไรอย่างมีสติไม่ประมาท นักเรียนไม่ควรทำงานค้างคา และนักเรียนควรคิดก่อนทำ ก่อนพูด

6. ด้านปฏิสันถารศรวตา (การเคารพในการต้อนรับ) มีแนวทางส่งเสริม ได้แก่ นักเรียนควรเคารพให้เกียรติกับแขกผู้มาเยือนโรงเรียน นักเรียนควรให้การช่วยเหลือกับผู้ที่มาขอความช่วยเหลือ และนักเรียนควรช่วยกันรักษาความสะอาดในโรงเรียน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนใหญ่ จังหวัดสงขลา” พบว่า

1. การปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญช่วย ลือโสภณ (บุญช่วย ลือโสภณ, 2555) ได้ศึกษาได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาหลักการปฏิบัติตนตามหลักการวัดในพระพุทธศาสนาเถรวาทของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษา พบว่า พระพุทธศาสนาได้มีอิทธิพลต่อคนไทยเป็นอย่างมากประชาชนชาวไทยได้ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจเป็นรากฐานแห่งวัฒนธรรมไทย บรรพบุรุษไทยได้นำหลักสัมมาคารวะเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอาศัยหลักธรรมและข้อปฏิบัติจากพระพุทธศาสนาเป็นหลักโดยการประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสังคมอย่างเหมาะสมได้แก่การเคารพในพระพุทธศาสนาคือการเคารพในพระพุทธเจ้าการเคารพในพระธรรมการเคารพในพระสงฆ์ การเคารพในการศึกษาการเคารพในความไม่ประมาทและการเคารพในการต้อนรับ

2. จากการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และสถานภาพครอบครัว ต่างกันซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรม โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระบุญฤทธิ์ ทีปงโร (พระบุญฤทธิ์ ทีปงโร (หนูยิ้มชัย), 2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มาใช้ในการดำเนินชีวิตของนักเรียนโรงเรียนจรัสพิชากร อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีการนำหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มาใช้ในการดำเนินชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 [พระบุญฤทธิ์ ทีปงโร (พระบุญฤทธิ์ ทีปงโร (หนูยิ้มชัย), 2556)]

2) นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักการะธรรม โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียงด้านปฏิสันถารการวัด (การเคารพในการต้อนรับ) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระบุญฤทธิ์ ทีปงโร (พระบุญฤทธิ์ ทีปงโร (หนูยิ้มชัย), 2556) ที่พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีการนำหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มาใช้ในการดำเนินชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3) นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) นักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระบุญฤทธิ์ ที่ปงโร (พระบุญฤทธิ์ ที่ปงโร (หนูยิ้มชัย), 2556) ที่พบว่า นักเรียนที่มีอาชีพบิดาหรือมารดาต่างกัน มีการนำหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มาใช้ในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) นักเรียนที่จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ บุญช่วย ลือโสภณ (บุญช่วย ลือโสภณ, 2555) ที่เสนอให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมตามโครงการโรงเรียนควรเปลี่ยนสถานที่การจัดกิจกรรมทุกปีการศึกษาทั้งนั้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักการปฏิบัติอย่างหลากหลายรูปแบบและเพื่อให้นักเรียนอยู่รวมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยนำไปสู่การกำหนดข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อนักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะของการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมที่ออกมาจากจิตใจของนักเรียน

2. จากการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสูง ให้ความสำคัญกับการเคารพในการศึกษา เคารพในธรรม เคารพในความไม่ประมาท และเคารพในการต้อนรับ มากกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ ซึ่งโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศีลธรรมดังกล่าว อันจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยการปฏิบัติตามหลักการวรรณของนักเรียน ในมิติของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้นกว่าเดิมเช่นศึกษากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักการวรรณนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่จะได้เห็นว่าการพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- บุญช่วย ลือโสภณ. (2555). *ศึกษาการปฏิบัติตามหลักการวตาในพระพุทธศาสนาเถรวาทของนักเรียน โรงเรียนกีฬาส่งขอนแก่น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พ.อ.ปิ่น มุกกันต์. (2535). *มงคลชีวิต ภาค 3*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบุญฤทธิ์ ฑีปงโร (หนูยิ้มชัย). (2556). *การนำหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มาใช้ในการดำเนินชีวิตของนักเรียนโรงเรียนจรัสพิชากร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สงศรี ชมพวงศ์. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.